

Bruksela, dnia 21.6.2021 r.
COM(2021) 315 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

**na temat tego, czy instytucje Unii dysponują w stosunku do pozostałych języków
urzędowych UE wystarczającymi mocami tłumaczeniowymi w zakresie języka
irlandzkiego, aby od dnia 1 stycznia 2022 r. bez odstępstwa stosować
rozporządzenie nr 1**

I. Wprowadzenie

Irlandia przystąpiła do Wspólnot Europejskich w 1973 r. W momencie przystąpienia Irlandia nie zwróciła się o to, aby język irlandzki był językiem urzędowym i roboczym, ale jedynie o przetłumaczenie traktatów na język irlandzki i możliwość komunikowania się przez obywateli z instytucjami Unii w języku irlandzkim. W związku z powyższym język irlandzki nie został dodany do wykazu języków urzędowych i roboczych w rozporządzeniu nr 1¹, a instytucje Unii nie przygotowywały ani nie publikowały przepisów w języku irlandzkim.

W 2005 r. Irlandia wystąpiła z wnioskiem, aby język irlandzki stał się językiem urzędowym i roboczym Unii Europejskiej (UE). Rada przyznała taki status od dnia 1 stycznia 2007 r. na mocy rozporządzenia (WE) nr 920/2005². Jego zakres stosowania obejmował czasowe odstępstwo od rozporządzenia nr 1, zgodnie z którym przez pięć lat obowiązek sporządzania i publikowania aktów ustawodawczych w języku irlandzkim miał zastosowanie wyłącznie do rozporządzeń przyjmowanych wspólnie przez Parlament Europejski i Radę. W następstwie przeglądu w 2010 r. odstępstwo przedłużono o kolejne pięć lat, czyli do dnia 31 grudnia 2016 r.³ W 2015 r., w ramach polityki zachęcania do używania i poszerzania znajomości języka irlandzkiego, rząd Irlandii zwrócił się do Rady o stopniowe zmniejszanie zakresu odstępstwa w celu jego stopniowego wyeliminowania do dnia 1 stycznia 2022 r. W związku z tym w grudniu 2015 r. Rada przyjęła rozporządzenie (UE, Euratom) 2015/2264⁴ („rozporządzenie”). Doprowadziło to do bezprecedensowej sytuacji, w której instytucje Unii musiały podjąć starania *sui generis*, aby stworzyć nowy system językowy dla państwa będącego już państwem członkowskim.

W załączniku do rozporządzenia określono harmonogram stopniowego ograniczania zakresu odstępstwa, tak aby objąć tłumaczenie na język irlandzki następujących kategorii aktów:

- dyrektyw Parlamentu i Rady – nie później niż w dniu 1 stycznia 2017 r.;
- decyzji Parlamentu i Rady – nie później niż w dniu 1 stycznia 2018 r.;

¹ Rozporządzenie Rady nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (Dz.U. 17 z 6.10.1958, s. 385) oraz rozporządzenie Rady nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. 17 z 6.10.1958, s. 401).

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 920/2005 zmieniające rozporządzenie nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz rozporządzenie nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej oraz wprowadzające tymczasowe środki stanowiące odstępstwa od tych rozporządzeń (Dz.U. L 156 z 18.6.2005, s. 3).

³ Rozporządzenie Rady (UE) nr 1257/2010 przedłużające obowiązywanie tymczasowych środków wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 920/2005 stanowiących odstępstwo od przepisów rozporządzenia nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz rozporządzenia nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. L 343 z 29.12.2010, s. 5).

⁴ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2015/2264 przedłużające obowiązywanie tymczasowych środków wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 920/2005 stanowiących odstępstwo od przepisów rozporządzenia nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz rozporządzenia nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r. w sprawie określenia systemu językowego Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, oraz stopniowo wycofujące te środki tymczasowe (Dz.U. L 322 z 8.12.2015, s. 1).

- rozporządzeń i dyrektyw Rady oraz decyzji Rady⁵, które nie wskazują adresata – nie później niż w dniu 1 stycznia 2020 r.; oraz
- rozporządzeń i dyrektyw Komisji oraz decyzji Komisji, które nie wskazują adresata – nie później niż w dniu 1 stycznia 2021 r.

W rozporządzeniu zawarto wymóg, aby Komisja dwukrotnie przedkładała Radzie sprawozdania dotyczące jego wykonania, zanim odstępstwo przestanie obowiązywać. Komisja przyjęła pierwsze sprawozdanie⁶ w dniu 4 lipca 2019 r. W drugim sprawozdaniu przedstawiono postępy poczynione między styczniem 2016 r. a kwietniem 2021 r. (sekcja II) oraz – zgodnie z art. 3 rozporządzenia – informacje na temat tego, czy instytucje Unii dysponują w stosunku do pozostałych języków urzędowych wystarczającymi mocami tłumaczeniowymi, aby od dnia 1 stycznia 2022 r. bez odstępstwa stosować rozporządzenie nr 1 (sekcja III). W przypadku braku rozporządzenia Rady stanowiącego inaczej, odstępstwo przestanie obowiązywać z dniem 1 stycznia 2022 r., a wszystkie akty prawne będą publikowane w języku irlandzkim w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej jednocześnie ze wszystkimi pozostałymi językami urzędowymi instytucji Unii.

II. Postępy we wdrażaniu stopniowego ograniczania odstępstwa

a. Współpraca z Irlandią

Instytucje Unii⁷ i Irlandia współpracowały przy wdrażaniu rozporządzenia, ponieważ są współodpowiedzialne za osiągnięcie tego celu. Obie strony – wspólnie i oddzielnie – wykonały ważną pracę, podejmując bezprecedensowe środki. Od samego początku instytucje Unii doceniały szereg inicjatyw przyjętych przez Irlandię w ramach 20-letniej strategii na rzecz języka irlandzkiego na lata 2010–2030⁸ ukierunkowanych na zwiększenie użycia i poszerzenie znajomości języka irlandzkiego. Instytucje Unii przyłączyły się do tych wysiłków Irlandii i podjęły innowacyjne działania w celu zwiększenia zdolności produkcyjnych dla języka irlandzkiego oraz zwiększenia dostępności dokumentów i zasobów językowych w języku Irlandzkim, wzbogacając tym samym cały ekosystem języka irlandzkiego.

Powołano **grupę monitorującą odstępstwo dla języka irlandzkiego**⁹, składającą się z przedstawicieli służb językowych instytucji Unii i Irlandii, w celu monitorowania postępów i przyjmowania rocznych priorytetów w następujących obszarach:

⁵ Decyzje Rady w sprawie podpisania lub zawarcia umów międzynarodowych tłumaczy się na język irlandzki. Umowy jako takie, załączone do takich decyzji, będą publikowane w języku irlandzkim dopiero od dnia 1 stycznia 2022 r.

⁶ Sprawozdanie Komisji dla Rady w sprawie postępów instytucji unijnych we wdrażaniu stopniowego ograniczania odstępstwa dla języka irlandzkiego (COM(2019)318 final z 4.7.2019).

⁷ Do celów niniejszego sprawozdania zakres terminu „instytucje Unii” obejmuje również Komitet Regionów, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Europejski Bank Inwestycyjny oraz Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej.

⁸ <https://www.gov.ie/en/organisation-information/cb582-20-year-strategy-for-the-irish-language-2010-2030/>

⁹ Strukturę grupy monitorującej określono w sprawozdaniu, o którym mowa w przypisie 6.

- rekrutacja w instytucjach Unii,
- możliwości tłumaczeniowe usługodawców zewnętrznych,
- zacieśnienie współpracy w zakresie zasobów językowych oraz
- kwestie związane z dostępnością dorobku prawnego UE.

Grupa rozpoczęła pracę w 2016 r. i będzie działać do czasu, aż rozporządzenie przestanie mieć zastosowanie. Współpraca będzie kontynuowana po 2021 r. w innej formie, uwzględniającej specyfikę sytuacji języka irlandzkiego.

Informacje o postępach poczynionych w tych czterech obszarach w ciągu ostatnich pięciu lat przedstawiono w kolejnych sekcjach.

b. Tłumaczenia pisemne na język irlandzki

Zapotrzebowanie instytucji Unii na tłumaczenia pisemne obejmuje tłumaczenie aktów prawnych, orzecznictwa i innych rodzajów dokumentów zależnie od wymogów politycznych i innych potrzeb w zakresie komunikacji. Instytucje zaspokajają zapotrzebowanie na tłumaczenia pisemne w języku irlandzkim, podobnie jak w innych językach urzędowych, korzystając z różnych zasobów – przez połączenie pracy personelu wewnętrznego zatrudnionego na stałe i na czas określony, outsourcingu i zasobów technologii językowej. Podczas zarządzania przepływem pracy przeprowadza się dokładne oceny ryzyka w celu zapewnienia właściwego przydziału zasobów. W pierwszej kolejności tłumaczone są akty prawne, w celu zapewnienia płynnego procesu legislacyjnego, a następnie inne rodzaje dokumentów.

Po zrealizowaniu pierwszych trzech etapów i rozpoczęciu realizacji czwartego etapu w 2021 r. **instytucje Unii z powodzeniem radzą sobie ze stopniowym ograniczeniem odstępstwa**, chroniąc jednocześnie płynność wielojęzycznego procesu legislacyjnego. Zgodnie z motywem 4 rozporządzenia instytucje Unii zwiększyły również ilość dostępnych w języku irlandzkim informacji o działalności Unii, dokonując przekładu innych rodzajów dokumentów. Oznacza to w praktyce **potrojenie ilości tłumaczeń** na język irlandzki od 2016 r.

Najbardziej znaczącym jest etap realizowany w 2021 r., który dotyczy wyłącznie Komisji. Oczekuje się, że w jego wyniku ilość tłumaczeń na język irlandzki aktów prawnych w Komisji wzrośnie o około 70 %. Do końca 2021 r. instytucje **przygotują się do zaspokojenia całego zapotrzebowania na tłumaczenia pisemne przepisów na język irlandzki**.

W tym kontekście należy zauważyć, że od dnia 1 stycznia 2022 r. umowy międzynarodowe należy publikować w języku irlandzkim. Biorąc pod uwagę znaczną długość takich dokumentów, będzie to oznaczało wyraźny wzrost nakładu pracy dla instytucji zarówno w odniesieniu do nowych wniosków dotyczących umów międzynarodowych, jak i do umów, w przypadku których Komisja złożyła już lub złoży w 2021 r. wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie ich podpisania i zawarcia.

Instytucje Unii przygotowują się również na wzrost zapotrzebowania na tłumaczenia pisemne na język irlandzki **innych rodzajów dokumentów**, w szczególności informacji dotyczących działalności UE. Dotyczy to w szczególności Komisji, która szacuje, że dodatkowe zapotrzebowanie na tłumaczenie innych rodzajów dokumentów może prowadzić do podwojenia ogólnej ilości tłumaczeń pisemnych na język irlandzki, oraz Parlamentu, który również przewiduje zauważalny wzrost zapotrzebowania. W odniesieniu do tych rodzajów dokumentów Komisja zastosuje elastyczny system służący ustalaniu priorytetów w zakresie potrzeb tłumaczeniowych.

c. Rekrutacja pracowników zajmujących się językiem irlandzkim

Najważniejszym czynnikiem zapewnienia mocy tłumaczeniowych w celu wykonania rozporządzenia jest wystarczająca liczba pracowników zajmujących się językiem irlandzkim¹⁰ w porównaniu z pozostałymi językami urzędowymi. W 2015 r. instytucje Unii i Irlandia zwróciły uwagę na to, że głównym wyzwaniem w tym zakresie jest mała liczba specjalistów w dziedzinie języka irlandzkiego. Oszacowano zapotrzebowanie rekrutacyjne wszystkich instytucji Unii na podstawie danych kadrowych z 2014 r.¹¹ Od 2015 r. dokonano jednak cięć w poziomie zatrudnienia we wszystkich zespołach językowych, co spowodowało konieczność dokonania przeglądu zasobów i wprowadzenia korekt w odniesieniu do łącznej puli tłumaczy wewnętrznych, outsourcingu i zasobów technologii językowej. Chociaż w większości instytucji tempo rekrutacji osłabło w 2020 r. z powodu pandemii COVID-19, liczba **pracowników wewnętrznych zajmujących się językiem irlandzkim wzrosła z 58 w 2016 r. do 138 w kwietniu 2021 r.** (zob. tabela 1).

Przegląd postępów w zakresie rekrutacji pracowników zajmujących się językiem irlandzkim

Aby stworzyć stabilną kadrę wewnętrzną zajmującą się językiem irlandzkim, instytucje Unii zorganizowały szereg **konkursów EPSO¹² na stałe stanowiska (w latach 2016, 2017, 2018 i 2021)** dla tłumaczy pisemnych, prawników lingwistów i asystentów. Konkursy przyciągnęły stosunkowo dużą liczbę kandydatów, ale wyłoniono w nich tylko 10 tłumaczy pisemnych i 9 asystentów w 2017 r. oraz 15 tłumaczy pisemnych i 3 prawników lingwistów w 2019 r. Trwają konkursy EPSO na prawników lingwistów dla Komisji, Rady i Parlamentu oraz konkursy na korektorów / redaktorów językowych dla Parlamentu i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Jednocześnie instytucje Unii wprowadziły szczególne środki i intensywnie inwestowały w **rekrutację i szkolenie pracowników na umowach na czas określony** i rozwijanie w ten sposób swoich mocy tłumaczeniowych. Od 2016 r. instytucje rozpoczęły 42 procedury selekcji pracowników zatrudnionych na czas określony. Aby odpowiedzieć na zainteresowanie lokalnej puli lingwistów, w ramach procedury selekcji EPSO dla tłumaczy zatrudnionych na czas określony zorganizowanej przez Komisję w lutym 2020 r. przewidziano możliwość zatrudnienia w Irlandii (Grange, hrabstwo Meath). W wyniku tej procedury wyłoniono 50 tłumaczy, przy czym około 20 ma zostać zatrudnionych w Komisji w drugiej połowie 2021 r. Pozostałe instytucje Unii przewidują zatrudnienie kolejnych 40 pracowników w ramach trwających konkursów EPSO i dalszych procedur selekcji pracowników zatrudnionych na czas określony. Do końca 2021 r. instytucje zamierzają zatrudnić łącznie około **60 dodatkowych pracowników**, dzięki czemu poziom zatrudnienia w zespołach zajmujących się językiem irlandzkim będzie porównywalny z poziomem zatrudnienia w większości zespołów zajmujących się innymi językami urzędowymi.

¹⁰ Tłumacze pisemni, asystenci, prawnicy lingwiści, tłumacze ustni, korektorzy, osoby zarządzające.

¹¹ Ocena skutków finansowych przygotowana przez Komisję w celu przyjęcia rozporządzenia (UE, Euratom) 2015/2264.

¹² Europejski Urząd Doboru Kadr.

Działania te przyczyniły się do zwiększenia wewnętrznych mocy tłumaczeniowych instytucji Unii niezbędnych do świadczenia usług w języku irlandzkim. Odnotowuje się jednak wysoki stosunek liczby pracowników zatrudnionych na czas określony do liczby pracowników zatrudnionych na stałe: 56 % we wszystkich instytucjach Unii (np. 60 % pracowników zatrudnionych na czas określony w służbach tłumaczeniowych Komisji i 100 % w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej). Instytucje Unii podejmują działania w celu zwiększenia udziału tłumaczy i prawników lingwistów zatrudnionych na stałe. W 2021 r. Parlament sfinalizował wewnętrzny konkurs na pracowników zatrudnionych na stałe; Trybunał Sprawiedliwości rozpoczął konkurs w 2020 r., a Rada przeprowadzi kolejny w 2021 r.

Tłumaczenia ustne i korekta tekstów

Chociaż odstępstwo jako takie nie dotyczy **tłumaczenia ustnego**, potrzeby służby językowej zajmującej się tą dziedziną również należy wziąć pod uwagę, ponieważ tłumacze ustni często należą do tej samej puli potencjalnych kandydatów do wykonywania tłumaczeń dla szeregu instytucji Unii. Dotychczas instytucje Unii były w stanie zaspokoić zapotrzebowanie na tłumaczenia ustne na język irlandzki. Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Tłumaczeń Ustnych, obsługująca cztery instytucje Unii¹³, zatrudnia dwóch tłumaczy ustnych na stałe i czterech na czas określony oraz ogłosi konkurs wewnętrzny na tłumaczy ustnych języka irlandzkiego. Liczba wniosków o tłumaczenie ustne z języka irlandzkiego (wymagające biernej znajomości języka irlandzkiego) złożonych do DG ds. Tłumaczeń Ustnych wzrosła z jednego w 2016 r. do ośmiu w 2020 r. Z kolei o realizację tłumaczenia ustnego *na* język irlandzki (wymagającego czynnej znajomości języka irlandzkiego) zwrócono się od 2016 r. do DG ds. Tłumaczeń Ustnych raz – w 2019 r. Komisja pomogła w utworzeniu studiów w dziedzinie tłumaczeń konferencyjnych na Narodowym Uniwersytecie Irlandii w Galway i cały czas wspiera ten kierunek studiów. W Parlamencie Europejskim (podobnie jak w parlamencie irlandzkim) tłumaczenie ustne jest zapewniane wyłącznie z języka irlandzkiego (nie na irlandzki) na sesjach plenarnych (w tym sesjach wieczornych), a w przypadku innych posiedzeń zlecenie musi być złożone z wyprzedzeniem.

Urząd Publikacji Unii Europejskiej potrzebuje asystentów znających język irlandzki do wykonywania **redakcji językowej i korekty tekstów**. Zatrudnia on obecnie dwóch pracowników na czas określony znających język irlandzki i dąży do stopniowego budowania zdolności produkcyjnych dla języka irlandzkiego, tak aby zrównać go z poziomem zatrudnienia w większości zespołów zajmujących się innymi językami urzędowymi.

Tabela 1: Poziom zatrudnienia pracowników znających język irlandzki w instytucjach Unii w latach 2016–2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (kwiecień)	Prognoza do końca 2021 r.

¹³ Obsługuje Komisję Europejską, Radę, Komitet Regionów i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny.

Personel	58	80	101	123	138	138	+/- 200
Odsetek pracowników zatrudnionych na czas określony	57 %	45 %	56 %	53 %	60 %	56 %	[Nie dotyczy]

Podnoszenie świadomości

Od 2016 r. instytucje Unii i Irlandia promują **karierę w instytucjach Unii dla lingwistów języka irlandzkiego**, w tym w ramach pięciu dorocznych konferencji na temat tłumaczeń pisemnych i ustnych w języku irlandzkim oraz konferencji promujących zatrudnienie w charakterze prawników lingwistów. Aby dotrzeć również do młodszych osób mówiących po irlandzku, Komisja i Irlandia od 2017 r. organizują coroczny konkurs dla młodych tłumaczy pisemnych, skierowany do uczniów szkół średnich, w którym Irlandia sponsoruje nagrody. Uczestnictwo w konkursie wzrosło z 26 szkół w 2017 r. do 34 szkół w 2020 r. Od 2017 r. Irlandia finansuje objazdową akcję reklamową (ang. *roadshow*), aby podkreślić możliwości zatrudnienia w obszarach związanych z językiem irlandzkim, w szczególności karierę w UE. Opracowywana jest również nowa unijna strategia na rzecz zatrudnienia w Irlandii, aby promować karierę w UE i zwiększyć liczbę zatrudnionych w instytucjach Unii pracowników zajmujących się językiem irlandzkim. Z powodu pandemii COVID-19 wiele wydarzeń zaplanowanych na 2020 r., takich jak coroczna konferencja współorganizowana przez Irlandię i Komisję, odbyło się w formie internetowej. Irlandia również podjęła zdecydowane działania, jeśli chodzi o przygotowanie kandydatów do kariery w instytucjach Unii oraz zwiększenie zatrudnienia. Od 2007 r. wprowadza szereg programów uniwersyteckich prowadzonych w całości w języku irlandzkim lub zawierających elementy w tym języku, w szczególności w ramach inicjatywy „Advanced Irish Language Skills Initiative”¹⁴.

Podsumowując, chociaż tempo procesu rekrutacji w większości instytucji osłabło w 2020 r. z powodu pandemii, zespoły zajmujące się językiem irlandzkim w instytucjach utworzono w oparciu o taką samą strukturę, jak w przypadku zespołów zajmujących się innymi językami urzędowymi. Rekrutacja będzie kontynuowana w 2021 r., dzięki czemu poziom zatrudnienia w zespołach zajmujących się językiem irlandzkim będzie porównywalny z poziomem zatrudnienia w większości zespołów zajmujących się innymi językami urzędowymi. Aby rozwiązać problem wysokiego stosunku liczby pracowników zatrudnionych na czas określony do liczby pracowników zatrudnionych na stałe, priorytetem dla instytucji Unii jest organizowanie kolejnych konkursów EPSO lub konkursów wewnętrznych w celu zatrudnienia pracowników na stałe, aby zapewnić ciągłość działania i zrównoważone usługi.

¹⁴ Więcej szczegółowych informacji na temat inicjatywy „Advanced Irish Language Skills Initiative” znajduje się w sprawozdaniu, o którym mowa w przypisie 6.

d. *Możliwości tłumaczeniowe usługodawców zewnętrznych*

Tłumaczenia pisemne

Instytucje Unii **zlecają na zewnątrz pewną część swojej pracy tłumaczeniowej na język irlandzki**, podobnie jak w przypadku innych języków. Najwięcej pracy tłumaczeniowej na zewnątrz zleca Komisja, a w dalszej kolejności Centrum Tłumaczeń i Parlament. Europejski Trybunał Obrachunkowy, Europejski Bank Centralny i Europejski Bank Inwestycyjny polegają wyłącznie na outsourcingu, ale ich potrzeby tłumaczeniowe są znacznie mniejsze. Od 2016 r. ilość pracy tłumaczeniowej zlecanej na zewnątrz wzrosła czterokrotnie.

W okresie objętym sprawozdaniem Komisja i Parlament Europejski zorganizowały nowe **przetargi na usługi tłumaczeniowe**, aby zwiększyć swoje zdolności tłumaczeniowe oraz poprawić absorpcję zleceń na rynku i jakość otrzymywanych tłumaczeń. Najnowszy system outsourcingu Komisji – z jednym głównym wykonawcą – wszedł w życie w lipcu 2020 r. Wyniki wstępne są zachęcające i od tego czasu Komisja zwiększyła ilość pracy zlecanej na zewnątrz. W listopadzie 2018 r. Parlament Europejski ogłosił wspólny przetarg z Radą, Trybunałem Obrachunkowym, Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów. Na początku 2020 r. Parlament rozpoczął pracę nad nowymi umowami dotyczącymi tłumaczeń zleczanych na zewnątrz, w tym w języku irlandzkim. W 2020 r. Rada po raz pierwszy rozpoczęła zlecanie prac tłumaczeniowych w języku irlandzkim na zewnątrz. Komitety nie zleciły dotychczas żadnych prac tłumaczeniowych na zewnątrz. **Ogólnie rzecz biorąc, jakość tłumaczeń na język irlandzki zleczanych na zewnątrz jest dobra.** Niezbędny może być większy potencjał w sektorze outsourcingu, ponieważ instytucje Unii spodziewają się wzrostu zapotrzebowania.

W Irlandii ostatni egzamin **akredytacyjny dla tłumaczy pisemnych i redaktorów** odbył się w grudniu 2020 r. W jego wyniku 10 kandydatów uzyskało pozytywny wynik, dzięki czemu łączna liczba akredytowanych tłumaczy wzrosła do 211, a łączna liczba akredytowanych redaktorów – do 8.

Tłumaczenia ustne i korekta tekstów

Na wspólnej liście trzech służb UE ds. tłumaczeń ustnych, tj. Dyrekcji Generalnej ds. Tłumaczeń Ustnych Komisji, Dyrekcji Generalnej ds. Logistyki i Tłumaczeń Konferencyjnych¹⁵ Parlamentu oraz Dyrekcji ds. Tłumaczeń Ustnych Trybunału Sprawiedliwości, znajduje się **14 akredytowanych zewnętrznych tłumaczy ustnych, którzy wykonują tłumaczenia ustne z języka irlandzkiego**, ale tylko 6 z nich jest akredytowanych w zakresie tłumaczeń ustnych na język irlandzki. Żadni kandydaci nie przeszli testów akredytacyjnych w 2016 r., w 2017 r., w 2019 r. ani w 2020 r.

W marcu 2020 r. **Urząd Publikacji** rozstrzygnął przetarg na korektę publikacji ogólnych obejmujący okres czterech lat. Zakres nowej umowy dotyczącej orzecznictwa obejmuje korektę irlandzkiego orzecznictwa, która może być w pełni zlecana na zewnątrz od 2023 r.

¹⁵ Dyrekcja Generalna ds. Logistyki i Tłumaczeń Konferencyjnych.

Od października 2020 r. korekta serii C Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej jest częściowo zlecana na zewnątrz w ramach umowy dotyczącej publikacji prawniczych. Korekta serii L Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej wykonywana jest we własnym zakresie.

Podnoszenie świadomości

W okresie objętym sprawozdaniem zorganizowano **szereg spotkań informacyjnych** dla usługodawców zewnętrznych w zakresie możliwości współpracy z instytucjami. Były to zarówno wydarzenia internetowe, jak i wydarzenia na żywo, co pozwoliło dotrzeć do większej liczby zainteresowanych. W 2018 r. tematem corocznej konferencji współorganizowanej przez Komisję i Irlandię w Dublinie były bieżące i przyszłe potrzeby w zakresie outsourcingu.

e. Zasoby dla języka irlandzkiego

Zdolności tłumaczeniowe w zakresie tłumaczeń pisemnych obejmują również zasoby językowe, takie jak terminologiczne bazy danych i narzędzia do tłumaczenia wspomaganego komputerowo. Instytucje Unii i Irlandia nadal finansują projekt **terminologiczny IATE**¹⁶ dla języka irlandzkiego, który jest obecnie w czternastym roku realizacji i jest finansowany przez Irlandię do końca 2021 r. Dotychczas w projekcie powstało 70 266 wpisów terminologicznych (w 2015 r. było ich 56 860). W 2016 r. instytucje Unii rozpoczęły współpracę z Irlandią nad budową sieci irlandzkojęzycznych ekspertów w poszczególnych dziedzinach terminologii w Irlandii. Projekt ten ma być finansowany przez Irlandię przez kolejny rok, a Irlandia zobowiązała się do zatrudnienia większej liczby ekspertów posiadających umiejętności w dziedzinie języka irlandzkiego. W grudniu 2020 r. ukazał się „Concise English-Irish Dictionary”, drukowana wersja internetowego słownika „New English-Irish Dictionary”¹⁷, pierwszy ważny słownik angielsko-irlandzki od 1959 r.

Narzędzia do tłumaczenia wspomaganego komputerowo oraz **tłumaczenie maszynowe** mają zasadnicze znaczenie dla wydajności. Narzędzia te wykorzystują dwu- lub wielojęzyczne korpusy językowe, często w formie pamięci tłumaczeniowych pochodzących z wcześniejszych tłumaczeń. Euramis, międzyinstytucjonalna baza **pamięci tłumaczeniowej**, zawiera obecnie około 9 mln segmentów przetłumaczonych z irlandzkiego lub na irlandzki (w porównaniu z 3,5 mln w 2015 r.).

W ramach prac na rzecz tworzenia zasobów językowych dla języka irlandzkiego Komisja i Irlandia pod koniec 2019 r. osiągnęły porozumienie w sprawie **przekazania w formie pamięci tłumaczeniowych** dwujęzycznych angielsko-irlandzkich zestawień tekstów krajowych aktów prawnych. Dotychczas Komisja otrzymała w tym celu od służb tłumaczeniowych parlamentu irlandzkiego zestawienia 580 tekstów prawnych.

¹⁶ Terminologiczna baza danych, z której korzystają wszystkie instytucje Unii; jest również częściowo dostępna publicznie.

¹⁷ <https://www.focloir.ie/ga/>

Mechanizm tłumaczenia maszynowego na język irlandzki oparty na technologii neuronowej powstał w marcu 2018 r. w ramach systemu eTranslation Komisji i dostępny jest dla instytucji Unii, władz irlandzkich oraz dla MŚP. W związku z rosnącym zapotrzebowaniem w instytucjach Unii oraz poprawą jakości wyników, wykorzystanie i jakość systemu eTranslation w instytucjach Unii wzrosły i oczekuje się, że będą nadal rosły wraz z powiększaniem się korpusów językowych. Jest to ważne, ponieważ wysoka jakość produktu jest niezbędna, aby sprostać zwiększonym nakładom pracy w przypadku wygaśnięcia odstępstwa. W ramach inicjatywy w zakresie koordynacji europejskich zasobów językowych podejmowana jest próba zgromadzenia większej ilości danych językowych w celu poprawy jakości tłumaczenia maszynowego.

Jeżeli chodzi o irlandzkojęzyczne zasoby dotyczące **tłumaczeń ustnych, w pełni dostępne w języku irlandzkim jest centrum wiedzy na temat tłumaczeń ustnych** opracowane przez DG ds. Tłumaczeń Ustnych, jednolita przestrzeń służąca do zarządzania wiedzą i jej wymiany, tworzenia synergii i wymiany najlepszych praktyk w zakresie wszystkich rodzajów tłumaczeń ustnych. Język irlandzki jest jednym z 33 języków dostępnych w **bazie przemówień** dla zawodowych tłumaczy ustnych i ewentualnych przyszłych tłumaczy ustnych, aby mogli oni ćwiczyć swoje umiejętności.

f. Kwestie związane z dostępnością dorobku prawnego

Język irlandzki jest pierwszym językiem urzędowym, na który nie przetłumaczono całego dorobku prawnego UE. Aby rozwiązać problem braku irlandzkiej wersji prawa Unii, instytucje Unii – w miarę możliwości wynikających z dostępności zasobów – przetłumaczyły priorytetowe akty prawne; dotychczas przetłumaczono **15 109 stron**. Tłumaczenia te nie są autentyczne, ale stanowią podstawę tłumaczenia powiązanych aktów prawnych, służą poprawie jakości pamięci tłumaczeniowych i skuteczności operacyjnej. Z podobnych powodów Trybunał Sprawiedliwości tłumaczy orzecznictwo historyczne oraz zwroty, które często powtarzają się w jego tekstach.

Od września 2018 r. **Irlandia finansuje program staży**, aby przyczynić się do tych prac w celu przetłumaczenia dorobku prawnego UE. W ramach budżetu przyznanego do 2021 r. pokrywane są koszty 10 stażystów rocznie, którzy spędzają 10 miesięcy na stażu w instytucjach Unii. Pandemia COVID-19 miała wpływ na ten program, ponieważ tylko 7 stażystów skorzystało z 10 miejsc dostępnych w 2021 r.

III. Podsumowanie

Stworzenie nowego systemu językowego dla państwa będącego już państwem członkowskim jest wyjątkowym przedsięwzięciem. Instytucje Unii i Irlandia ściśle współpracują przy wdrażaniu rozporządzenia. Obie strony wykonują ważną pracę, inwestując znaczne środki, wspólnie i oddzielnie, oraz podejmując innowacyjne środki *sui generis* w celu zwiększenia dostępności dokumentów i zasobów językowych w języku irlandzkim. Strony spotykały się regularnie, aby monitorować postępy w określonych w rozporządzeniu aspektach prac niezbędnych do jego wykonania.

W rezultacie ilość tłumaczeń pisemnych na język irlandzki wzrosła trzykrotnie w okresie 2016–2021. Instytucje Unii z powodzeniem radzą sobie ze stopniowym ograniczaniem odstępstwa, chroniąc jednocześnie płynność wielojęzycznego procesu legislacyjnego UE.

Jeżeli chodzi o postępy w zatrudnianiu personelu wewnętrznego, instytucje Unii zwiększyły liczbę wewnętrznych pracowników zajmujących się językiem irlandzkim z 58 w 2016 r. do 138 w kwietniu 2021 r. W 2020 r. tempo procesu selekcji osłabło z powodu pandemii COVID-19, ale rekrutacja będzie kontynuowana w 2021 r., aby poziom zatrudnienia był porównywalny z poziomem zatrudnienia w przypadku większości pozostałych języków urzędowych.

Aby uzupełnić wewnętrzne moce tłumaczeniowe, instytucje Unii coraz częściej korzystają z zewnętrznych usług w zakresie tłumaczeń pisemnych i ustnych. Jakość tłumaczeń zlecanych na zewnątrz jest dobra, a instytucje Unii oczekują, że będą w coraz większym stopniu współpracować z wykonawcami w zakresie tłumaczeń na język irlandzki. Konieczne są dalsze wysiłki w zakresie podnoszenia poziomu świadomości, aby jeszcze bardziej zwiększyć pulę potencjalnych kandydatów zarówno na wewnętrznych, jak i zewnętrznych tłumaczy pisemnych i ustnych.

Wszystkie strony poczyniły postępy w zakresie tworzenia zasobów językowych dla języka irlandzkiego. Kontynuowano współpracę w zakresie projektu terminologicznego IATE przy wsparciu rządu Irlandii. Regularne przekazywanie pamięci tłumaczeniowych dwujęzycznych korpusów irlandzkiego prawa krajowego rozpoczęto w 2020 r. Nowy neuronowy mechanizm angielsko-irlandzkiego tłumaczenia maszynowego powstał w 2018 r. w ramach systemu eTranslation, a jego wykorzystanie w służbach językowych UE wzrosło na przestrzeni lat.

Konieczna będzie dalsza ścisła współpraca między wszystkimi stronami w celu konsolidacji mocy tłumaczeniowych po 2022 r. Komisja musi zakończyć trwającą rekrutację dodatkowych 20 pracowników w drugiej połowie 2021 r., a od stycznia 2022 r. będzie w pełni wykorzystywać wszystkie zasoby i wprowadzi elastyczny system ustalania priorytetów w celu zarządzania zapotrzebowaniem. Pozostałe instytucje Unii planują zatrudnić kolejnych 40 pracowników, aby do końca 2021 r. łączna liczba pracowników zajmujących się językiem irlandzkim wyniosła +/- 200 osób. Instytucje Unii muszą zaradzić wysokiemu stosunkowi liczby pracowników zatrudnionych na czas określony do liczby pracowników zatrudnionych na stałe, organizując kolejne konkursy EPSO i konkursy wewnętrzne, aby zapewnić zrównoważone usługi.

Na podstawie elementów zawartych w niniejszym sprawozdaniu oraz dalszego wdrażania bieżących środków w okresie od chwili obecnej do końca 2021 r. Komisja stwierdza, że instytucje Unii będą dysponowały w stosunku do pozostałych języków urzędowych wystarczającymi mocami tłumaczeniowymi, aby od dnia 1 stycznia 2022 r. bez odstępstwa stosować rozporządzenie nr 1.